

Jana Žitňanská

Member of the European Parliament

Vážený pán JUDr. Richter,

v prvom rade mi dovoľte Vám zagratulovať k opätovnému vymenovaniu za ministra práce, sociálnych vecí a rodiny. V úrade, ktorý veľmi dobre poznáte, na Vás čaká mnoho výziev. Jednou z najväčších bude pomôcť desiatistom mladých nezamestnaných ľudí nájsť si prácu. V Európskej únii totiž ešte stále patríme medzi členské štáty s jednou z najvyšších mier nezamestnanosti mladých.

Slovensko má už od roku 2014 možnosť čerpať v rámci európskej schémy **Záruky pre mladých** (Záruka) a v rámci Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) viac ako 140 miliónov Eur na podporu nových **pracovných miest, stáží, učňovskej príprav a odborného vzdelávania** pre mladých ľudí vo veku do 29 rokov. Od leta 2015 sa vďaka zrýchlenému predfinancovaniu na úcte Ministerstva financií SR nachádza už viac ako 21 miliónov EUR z týchto prostriedkov. Záruka spolu s eurofondami tak predstavujú jedinečnú príležitosť poskytnúť **cielenú a koncentrovanú pomoc** veľkému počtu mladých nezamestnaných Slovákov.

Vychádzajúc z dostupných informácií mám však obavu, že **potenciál Záruky nevyužívame naplno**. Kým dokument Výsledky implementácie Záruky pre mladých ľudí v SR zverejnenom Ministerstvom, práce, sociálnych vecí a rodiny SR v roku 2014 obsahuje iba veľmi obmedzené údaje o tom komu, aký typ podpory, za koľko peňazí a s akým výsledkom bol doteraz poskytnutý, zistenia Európskej komisie hovoria, že v roku 2014 asi **len 10 % nezamestnaných mladých ľudí**, ktorí boli oprávnení získať Záruku, skutočne jednu zo štyroch ponúk (a síce pracovnú ponuku, odborné vzdelávanie, učňovskú prípravu alebo stáž) reálne aj dostalo.

Aj keď oceňujem Vašu snahu prispievať k znižovaniu nezamestnanosti mladých ľudí prostredníctvom dotovania nových pracovných miest a rozšírenej možnosti zúčastniť sa na absolventskej stáži aj u samostatne zárobkových činných osôb, s nízkou účasťou mladých ľudí na učňovskej praxi a na odbornom vzdelávaní sa nemôžem uspokojiť. Znepokojuje ma tiež, že zlyhávame v poskytovaní podpory tým najzraniteľnejším - **dlhodobo nezamestnaným, osobám so zdravotným postihnutím a marginalizovaným rómskym komunitám**.

Úrady práce nemajú vytvorené podmienky na to, aby mohli zraniteľným klientom poskytovať individualizovanú podporu. Namiesto posilňovania personálnych kapacít dochádza k znižovaniu ich stavov a pracovníci úradov práce majú iba vo veľmi obmedzenej miere k dispozícii školenia, prostredníctvom ktorých by mohli nadobudnúť zručnosti potrebné pre prácu so zraniteľnými skupinami. Ďalším nedostatkom je slabá spolupráca úradov s inými aktérmi z verejnej alebo súkromnej sféry (zamestnávateľmi, vzdelávacími inštitúciami, neziskovými organizáciami a i.).

Situácia mladých ľudí pochádzajúcich zo zraniteľných skupín je **vážna** a je zřejmé, že vytváranie (dočasných) dotovaných pracovných miest nie je všeliekom, a že bez zavedenia inovatívnych prístupov sa Slovensku nezamestnanosť mladých zásadne znížiť nepodarí.

Jana Žitňanská

Member of the European Parliament

Dôkazom toho, že Záruka na zavedenie inovatívnych prístupov priestor poskytuje je **súbor príkladov dobrej praxe z viacerých členských štátov EÚ**, ktoré schému tiež realizujú. Napr. Fínsko, ktoré za účelom čo najlepšej implementácie Záruky vytvorilo špeciálnu webovú stránku zhromažďujúcu všetky dôležité informácie o schéme a pracovnú skupinu dohliadajúcu na realizáciu Záruky, v ktorej sú zastúpené nielen orgány štátnej správy (ministerstvo práce, školstva, sociálnych vecí a obrany), ale aj zástupcovia obcí a mládežníckych organizácií. Rovnako môžeme spomenúť dobrú prax Veľkej Británie a Rakúska, ktorým sa podarilo zlepšiť prechod zraniteľnej mládeže od povinnej školskej dochádzky k ďalšiemu vzdelávaniu alebo príklady Slovinska a Lotyšska, ktoré špeciálne pre prácu s mladými uchádzačmi o zamestnanie posilnili kapacity úradov práce a vyškolili ich pracovníkov.

Veľmi si želim, aby aj Slovensko v **čo najkratšej dobe prijalo opatrenia, ktoré budú prínosom pre najviac a často krát viacnásobne znevýhodnených**, pomôžu im realizovať ich potenciál, vymaniť sa z chudoby a nájsť si uspokojivé uplatnenie.

Uvedomujem si, že nejde o jednoduchú úlohu. Som však presvedčená, že Slovensko **má dostatok šikovných štátnych úradníkov, pracovníkov samospráv, nezávislých expertov, ale aj motivovaných dobrovoľníkov** ktorí, ak im na to bude vytvorený priestor, sú pripravení a ochotní postaviť sa k tejto výzve celom.

Bližšie sa predsedníctvo Slovenskej republiky v Rade EÚ je ideálnou príležitosťou ukázať, že aj my **chceme a vieme prinášať progresívne riešenia**, ktoré môžu inšpirovať ostatných.

Verím, že Vám záleží na tom, aby sa o slovenskej Záruke pre mladých o pár rokov nehovorilo ako o premárnenej príležitosti, a preto Vás vyzývam k **prijatiu nasledujúcich 10 krokov**:

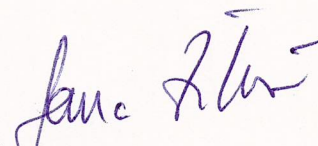
- 1. zaradiť záväzok zlepšiť implementáciu Záruky do programového vyhlásenia vlády SR na roky 2016-20 a aktualizovať Národný plán implementácie Záruky pre mladých ľudí v Slovenskej republike (Národný plán); v súlade s aktualizovaným Národným plánom definovať opatrenia pre túto oblasť v Národnom programe reforiem Slovenskej republiky na rok 2016,**
- 2. zlepšiť propagáciu Záruky prostredníctvom webového sídla ministerstva a sociálnych sietí, ale aj lepším informovaním úradov práce, zamestnávateľov, vzdelávacích inštitúcií, samospráv, komunitných centier a neziskového sektora o jej existencii a možnostiach, ktoré poskytuje,**
- 3. vytvoriť podmienky na zapojenie všetkých relevantných aktérov do implementácie a monitoringu Záruky (relevantné ministerstvá, predstavitel'ov zamestnávateľov, vzdelávacích inštitúcií, samospráv a neziskových organizácií); vytvoriť pracovnú skupinu, prostredníctvom ktorej bude možné implementáciu Záruky koordinovať, a ktorá bude slúžiť ako platforma na výmenu príkladov dobrej praxe,**

Jana Žitňanská

Member of the European Parliament

4. **výrazne posilniť spoluprácu s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR** najmä v súvislosti s implementáciou zákona o odbornom vzdelávaní a podporou špecifických opatrení zameraných na elimináciu predčasného ukončovania školskej dochádzky, programy druhošancového vzdelávania a podporu neformálneho vzdelávania zabezpečením uznávania jeho výsledkov,
5. **nastaviť podmienky pre účasť znevýhodnených uchádzačov** na vzdelávaní a prípravy pre trh práce, tak aby nepôsobili demotivačne; rozšíriť ponuku vzdelávania o kurzy a školenia zamerané na získavanie základných zručností, resp. propagovať druhošancové vzdelávanie,
6. **zlepšiť informovanosť o európskom nástroji mikrofinancovania Progress**, ktorý je zameraný na podporu podnikania znevýhodnených skupín; prostredníctvom EŠIF vytvoriť podmienky pre poskytovanie podporných služieb u poskytovateľov mikroúverov,
7. **pristúpiť k modernizácii, kapacitnému, ale aj expertnému posilneniu verejných služieb zamestnanosti**; zabezpečiť účasť pracovníkov verejných služieb zamestnanosti na vzdelávaní zameranom na prácu so zraniteľnými skupinami; v spolupráci s neziskovým sektorom preskúmať možnosti zavedenia inovatívnych postupov vo vzťahu k zraniteľným skupinám,
8. **zabezpečiť efektívne, transparentné a včasné využitie prostriedkov z EŠIF**; zamerať sa v pripravovaných výzvach na podporu zdravotne postihnutých a sociálne znevýhodnených,
9. **vytvoriť monitorovací rámec pre implementáciu Záruky** a vyčleniť na monitorovanie primerané finančné prostriedky; každoročne zverejňovať prehľadný, zrozumiteľný a detailný odpočet realizácie Záruky v štruktúre zodpovedajúcej Národnému plánu spolu s vyčíslením finančných prostriedkov, ktoré boli na realizáciu jednotlivých opatrení použité,
10. **zabezpečiť vypracovanie priebežného a konečného hodnotenia implementácie Záruky u nezávislých externých expertov.**

S úctou,

Jana Žitňanská
poslankyňa Európskeho parlamentu